

Vreme: 17.07.2026 10:50

Medij: cenzolovka.rs

Link: <https://www.cenzolovka.rs/pritisci-i-napadi/evropska-komisija-zabrinuta-zbog-nalaza-hrw-o-mogucim->

Autori: Masa

Teme: Evropska komisija

Naslov: Evropska komisija zabrinuta zbog nalaza HRW o mogućim zloupotrebama špijunskih softvera u Srbiji

5054

Evropska komisija izrazila je zabrinutost zbog izveštaja o mogućim zloupotrebama špijunskog softvera i forenzičkih alata za mobilne telefone za nezakonito praćenje novinara, branilaca ljudskih prava i drugih pojedinaca u Srbiji. Iz Brisela tako odgovaraju na pitanje Radio Slobodna Evropa u vezi sa nalazima Human Rights Watcha (HRW) da su bugarske vlasti izdavale dozvole za izvoz...Read more >

Evropska komisija izrazila je zabrinutost zbog izveštaja o mogućim zloupotrebama špijunskog softvera i forenzičkih alata za mobilne telefone za nezakonito praćenje novinara, branilaca ljudskih prava i drugih pojedinaca u Srbiji.

Iz Brisela tako odgovaraju na pitanje Radio Slobodna Evropa u vezi sa nalazima Human Rights Watcha (HRW) da su bugarske vlasti izdavale dozvole za izvoz opreme za nadzor zemljama koje imaju dokumentovano špijuniranje neistomišljenika vlasti, a među kojima je i Srbija.

HRW je upozorio da je reč o državama koje bi takvu tehnologiju mogle zloupotребiti.

Portparol Evropske komisije poručio je da "svaki pokušaj nezakonitog pristupa podacima građana, uključujući novinare i političke protivnike, ukoliko se potvrdi, nije prihvatljiv".

Podseća da je u izveštaju Evropske komisije o Srbiji za 2025. godinu, naglašeno da takav nadzor "proizvodi zastrašujući efekat i može dovesti do autocenzure".

"U Evropskoj uniji, istraga o ovakvim pitanjima u nadležnosti je svake države članice pojedinačno. Komisija očekuje da nacionalni organi temeljno ispituju sve takve navode i obnove poverenje građana", poručuje.

Dokumenti do kojih je HRW došao, pokazuju da je bugarska kompanija Circles BG imala dozvolu za izvoz u Srbiju od avgusta 2023. do istog meseca naredne godine.

Iz te organizacije su za RSE podvukli da se dozvola odnosi na isti vremenski period u kojem je ranije dokumentovana i upotreba alata za hakovanje mobilnih telefona i špijunskog softvera protiv nezavisnih novinara i pripadnika civilnog društva.

Dozvola je izdata za uređaj za praćenje mobilnih telefona "Pixel Move" bugarske kompanije Circles, koji je sposoban da presreće glasovne komunikacije, poruke i internet saobraćaj.

Circles je bugarska kompanija povezana sa NSO Group, izraelskom firmom koja stoji iza ozloglašenog špijunskog softvera Pegasus, korišćenog za tajna praćenja širom sveta, pa i u Srbiji.

HRW nije uspeo da utvrdi da li je kompanija ove izvozne licence i upotrebila, odnosno da li je oprema i izvezena.

To pitanje RSE je postavio nadležnima u Srbiji i Bugarskoj, kao i samoj kompaniji. Svi upiti ostali su bez odgovora.

Kontrola izvoza u zemljama EU

HRW, ali i organizacija Amnesty International kritikovale su Evropsku uniju zbog nedovoljne kontrole izvoza tehnologija za nadzor iz zemlja koje su članice.

Iz Brisela kažu da su upoznati sa izveštajem HRW i da analiziraju sadržaj.

Vreme: 17.07.2026 10:50

Medij: cenzolovka.rs

Link: <https://www.cenzolovka.rs/pritisci-i-napadi/evropska-komisija-zabrinuta-zbog-nalaza-hrw-o-mogucim->

Autori: Masa

Teme: Evropska komisija

Naslov: Evropska komisija zabrinuta zbog nalaza HRW o mogućim zloupotrebama špijunskih softvera u Srbiji

Portparol Komisije ukazuje da EU kontroliše izvoz, tranzit, posredovanje i pružanje tehničke pomoći u vezi sa robom dvojne namene - uključujući proizvode za sajber nadzor.

"Sve sa ciljem da spreči, između ostalog širenje oružja za masovno uništenje (WMD) i očuva regionalni mir, bezbednost i stabilnost, kao i poštovanje ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava".

Ističe da je EU značajno pooštrila kontrolu izvoza takvih proizvoda i donela smernica koje treba da podrže primenu izvoznih kontrola od strane izvoznika i nadležnih organa.

Smernice podrazumevaju to da tehnologije za sajber nadzor ne mogu napustiti teritoriju EU bez izvoznog odobrenja (ili licence) koje izdaje nadležni organ države članice, objašnjava.

Napominje i da su države članice isključivo odgovorne za izdavanje ili odbijanje dozvola za izvoz robe dvojne namene, kao i za njihovo sprovođenje.

"Nadležni organi država članica naročito moraju uzeti u obzir rizik da bi se ti proizvodi mogli koristiti u vezi sa unutrašnjom represijom ili ozbiljnim kršenjima ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava", ističe portparol Komisije.

Komisija naglašava da je kontrole izvoza potrebno redovno ažurirati kako bi se prilagodile promenljivim bezbednosnim rizicima i pretnjama, kao i brzom razvoju nauke i tehnologije.

"U tom cilju, Komisija vodi kontinuirani dijalog sa industrijom, akademskom zajednicom i civilnim društvom, nastojeći da uspostavi odgovarajuću ravnotežu između bezbednosti i trgovine", kažu iz Brisela.

Najavljuju da će uskoro biti pokrenuta sveobuhvatna evaluacija Uredbe EU o robi dvojne namene koja će obuhvatiti i kontrole proizvoda za sajber nadzor.

Očekuje se da evaluacija bude završena početkom 2027. godine.

Iz Brisela napominju da ovi principi važe i za Srbiju, kao zemlju kandidata za članstvo koja se obavezala da će svoje zakonodavstvo uskladiti sa pravnim tekovinama EU, kao i sa evropskim standardima i vrednostima.

"Komisija će nastaviti da pažljivo prati razvoj događaja u oblasti vladavine prava i osnovnih prava u Srbiji", poručuju.

Na nezakonita praćenja novinara i aktivista u Srbiji do sada su ukazale brojne međunarodne institucije i tela. Među poslednjima Savet Evrope u svojoj Rezoluciji o stanju demokratije u Srbiji koja je usvojena 23. juna.

